

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Illegitimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Canoniarum obligatio ad residentiam.

CASVS XVII.

Statuit Carolus V. glor. mem. ad instantiam Canoniarum Montensium ad impediendas longas absentias (quia tunc ordinariè aberant tres vel quatuor annos) ut sint obligati a quovis anno ad residendum sex menses sub pena perdendi grossos fructus suarum prebendarum, vel pro rata temporis, quo excedent dictos sex menses.

QVAERITVR, Virum virtute illius statuti, debeant priuari dictis fructibus domicelle, quae superiori anno abfuerunt ab oppido Montensi propter contagionem, sicut prætendunt sex vel septem domicella quae manserunt?

44

Expensis verbis & mente Statuti Imperatoris, censemus non esse priuandas: supposito quòd illis domicellis iudicio Medicorum fuerit notabile periculù infectionis, si mansissent in oppido eo tempore. Ratio est, quia contra hoc statutum non peccarunt. Non enim mens statuti fuit eas in notabili vitæ periculo obligare ad residentiam, sed solum quando absque incommodo gratij possent residere. Hanc esse statuti mentem manifestè ex multis colligitur: Primò, Ex persona stantientis. Quis enim credat Imperatorem tam durè & inhumanè voluisse illas virgines tractare, ut etiam cù periculo vitæ vellet eas residere, & nisi residerent, priuare sua portione? Secundò, Ex conditione ipsarum virginum, quas non decet tam durè tractari. Tertiò, Ex occasione qua hoc statutum est conditum: Non enim petierunt illae dominae tale statutum fieri propter eas quae iusta de causa abessent, sed ad tollendum abusum, quo vni vel plures annos pro arbitrio aberant. Hæc fuit tota ratio illius statuti condendi: ac proinde secundùm hanc limitandum est & interpretandum. Ratio enim & finis legis est anima legis, ut rectè dixit Baldus in L. Si quis seruo, C. de Furtis. Quartò, Idem colligitur ex eo quòd possint ob causas longè minoris momenti, ut ob nuptias, baptismum, exequias parentum, & similes, abesse supra illos sex menses: Vnde contra rationem foret eis non permittere absentiam durante periculo vitæ.

Absentes virgines ob pestem à Choro & urbe, non sunt priuanda grossis fructibus.

45 Peri beneficiarij eo casu non priuantur fructibus.

Denique non minù strictè obligantur Canonici & alij beneficiarij ad residentiam, sed multò strictiùs; & tamen in tali casu non possunt priuari fructibus propter absentiam; vt docet Couarr. lib. 3. Variarum. cap. 13. n. 8. & Franciscus à Ripa in tract. de Peste p. 2. n. 145. quem citat Couarr. vbi dicit, quòd absens à loco beneficij tempore pestis, præcipuos ac principales fructus percipere debeat, non tamen distributiones quotidianas, quae solis præsentibus dari consueverunt. Nos hic solum de fructibus præcipuis agimus, non de distributionibus. Si Canonici & alij beneficiarij qui multò arctiùs obligantur ad residentiam, non sunt priuandi fructibus maioribus propter absentiam tempore pestis, eò quòd hæc causa absentie sit iusta, multò minù priuanda sunt illae virgines, quarum præbendæ non sunt beneficia Ecclesiastica, sed subsidia honestæ educationis. Valdè enim inhumanum foret velle illas virgines nobiles & sæculares statuto Principis sæcularis duriore

vinculo constringere ad residentiam, quam Ecclesia per suos Canones constringat Canonicos.

Dicit aliquis Dominae seniores iam à viginti annis ceperunt hoc statutum seruare, cum eo rigore: ergo iam præscriptione acquisierunt ius vt possint in posterum illud curare seruari.

46 Non est contra eas præscriptum.

Ad hoc respondetur, non potuisse hoc fuis priuandi eas quæ tempore pestis essent absentes, præscribi intra viginti annos, cum intra illud tempus ille casus nisi semel, nempe superiori anno acciderit. Itaque nunquam hoc iure vsæ sunt, nec vnquam in huius iuris fuerunt possessione; ac proinde non potest huius iuris prætendi præscriptio, aut consuetudo, quæ requirit longi temporis possessionem. Imò nec refert quòd propter absentiam ex morbo semel quandam priuarunt; quia casus morbi est diuersa rationis.

Ex quibus omnibus concludo supra dictas domicellas ex vi illius statuti non esse fructibus præbendarum suarum priuandas, ne quidem pro rata temporis, quo abfuerunt durante periculo prædicto.

ILLEGITIMVS.

CASVS I.

Titius famulus Caij & Lucretia, viuente Caio ex Lucretia genuit Terentiam, quæ ideo spuria est. Mortuo Caio duxit Lucretia in uxorem Titias, & curauit Terentiam suam per Nuntium Apostolicum legitimari.

Illegitimi legitimitatio.

QVAERITVR Primò, Virum Lucretia iuxta legem oppidi istius possit tertiam partem honorum suorum dare Terentiae, non obstante iure communi, quo prohibetur dare quidpiam spurij præter alimenta.

QVAERITVR Secundò, Si non possit dare in præiudicium liberorum Caij, virum poterit illi dare illam tertiam per fideicommissum?

AD Primum: Respondeo, Lucretiam non posse relinquere tertiam suæ filiae spuriae. Est communis sententia Doctorum; vt patet ex Couarruua de Matrimonio parte 2. c. 8. §. 5. num. 5. & Iulio Claro l. 3. §. testamentù qu. 31. & alijs. Probatur Primò, Authentica Licet, C. de Natural. lib. in fine: Qui ex damnato sunt coitu, omni prorsus beneficio secludantur. Et Nouella 74. cap. 6. dicitur, Nulla eis participanda clementia est; & infra, Vt sciant nihil habituros paterna concupiscentia filios: huius autem Authenticae dispositio est in vlu, & obseruanda in vtroque foro, vt docet Clarus, Couarr. & alij. Hinc colligunt DD. si Pater spurio aliquid in testamento præter alimenta relinquat, nihil per hoc iuris illi acquiri, sed teneri in conscientia restituere legitimis heredibus; vt docet Couarr. nu. 11. & Molina dist. 168. quia per leges factus est incapax. Idem sentiunt omnes DD.

1 Negatur posse.

Dices, Iestas leges loqui de patre, non de matre, quare cum materia sit odiosa, non esse extendendam ad matrem.

leges quæ de patre, etiam de matre sunt intelligenda.

Respondeo, Eas loqui in genere, Omni prorsus beneficio secludantur: sciant eos nihil habituros, vbi apertè excluditur etiam beneficium maternum.

R iij Idem

Nem apertè conuincitur ex L. Si qua illustri C. ad S. C. Orfilianum, vbi dicitur mulierem illustrem, si proles habeat legitimas, non posse quidquam dare, vel testamento relinquere suo spurio. Denique, hæc est communis sententia DD. Vide Couarr. §. 5. n. 20.

2 Potius extraneis quam spuris possunt parentes benefacere.

Dices, Cur mater non potest disponere de illo triente in spurium, cum possit in extraneum? Respondeo, Quia lex reddit spurios incapaces talis beneficij a parentibus accipiendi, idque in peccatam adulterij; vt docet Clarus supra: vbi dicit, Pater spurij potest cuius in testamento relinquere, præterquam filio spurio; & filius spurius potest a quouis, præterquam a patre, sibi relicta accipere: Sub patre, etiam matrè intellige à fortiori. Præterea si posset mater filie spurie relinquere trientem, plus ei relinqueret, quam legitimis prolibus: hoc autem iniquum esse, docent DD. nam illegitimo etiam legitimo nō potest maior portio relinqui, quam sit minima relicta alicui ex legitimis; vt docent Additiones ad Iulium Clarum ex Decio, & alijs.

3 Alimenta ipsi possunt relinquere, nisi aliunde ea habeant.

Possunt tamen proli spurie relinqui alimenta si aliunde non habeat; vt patet ex Cap. Cum haberet, de eo qui duxit in vxorem, quam per adulterium polluit. Est communis sententia DD. teste Couarr. §. 6. num. 9. Quod si aliunde habeat, non potest ei quidquam relinqui; leges enim ne alimenta quidem illis relinqui volunt: quod Ius Canonicum moderatum est, vt parentes teneantur necessaria ministrare, non amplius; id est, quæ ad victum, vestitum, institutionem, habitationem, & similia sunt necessaria, spectatâ conditione personarum. Itaque si hæc aliunde habeat, non possunt parentes ea dare. Idem docet Molina dist. 168. Itaque cum Terentia à patruo religionem ingresso relicta sint annui mille octingenti floreni & amplius, non possunt illi à matre alia facultates ad alimenta relinqui.

4 Non potest per fideicommissum spuris providere.

Ad Secundum: Respondeo, Lucretiam non posse vti illo artificio fideicommissi. Si enim det vel relinquat extraneo cum onere fideicommissi substituendi filie, peccat mortiferè; vt docet Molina & alij passim. Et heres si acceptet, promittens implere, similiter peccat mortiferè. Et si ex vi huius substitutionis hereditatē transferat in spuriam, totum est irritum, nec potest in foro conscientie retinere; vt idem Molina & ceteri DD. passim docent. Ratio est, Tum quia violant legem grauissimis pœnis munitam; tum quia spuria est incapax, vt sic accipiat.

5 Quid Lucretia suadendum.

Suadendum omnino sentio Lucretie vt ab hac machinatione desistat: grauissima enim inde mala sequi possunt: nam supra modum offendit proles suas legitimas, totamque stirpem. Satis afflictionis illis dedit, primò per lapsum turpem; deinde per matrimonium cum Titio suo famulo, stirpe sua parum dignum. Tertio, Per tam importunam exactiōem dotis, ratione prioris matrimonij cum Caio, à legitimis prolibus sibi debitæ, quam ratione suæ culpæ amiserat. Quarto, Seipsam, maritum defunctum, & consequenter totum genus suum infamando in tot Tribunalibus.

Addo, Et si proles legitima & generi cum ea quandam transactionem (Appointement) fecerint, tunc cum non scirent se ratione illius culpæ esse liberos à solutione dotis promissæ per patrem; tamen Lucretia exigere non debet; quia ex ignorantia proprii iuris illam transactionem fecerunt, non intendentes iure suo cedere. Vnde reuerà & in conscientia nihil iuris matri per talem transactionem acquisitum est; nec potest ex vi illius dotem à prolibus legitimis hereditibus mariti prioris petere. Itaque meritò à Confessario scrupulus illi esset iniiciendus in hac repetitione.

CASVS II.

Illegitimi Legitimatiorum. Ex Titio Subdiacono & Caia soluta nati sunt filij: impetrata dispensatione Titius & Caia contrahunt matrimonium.

QVÆRITVR I. Viri filij ex illa ante matrimonium nati, per matrimonium stant legitimi? QVÆRITVR II. Quis illos possit legitimare, si illo modo non efficiantur legitimi?

Ad Primum: Respondeo, Non effici per tale matrimonium legitimos. Ratio est, Quia non sunt naturales, sed spurij concepti ex copula sacrilega. Atqui soli naturales, (id est concepti ex parentibus, inter quos tempore conceptionis vel natiuitatis non erat impedimentum dirimens) per subsequens matrimonium efficiuntur legitimi; vt communiter docent DD. & colligitur ex Cap. Tanta, qui filij sint legitimi: vbi dicitur natum ex adulterio viri, non effici legitimum per subsequens matrimonium, etiam si parentes postea contrahant, quia est spurius, id est, quia est ex coitu qui accedente consensu non poterat esse conjugalis. Vnde DD. idem colligunt de omnibus spuris. Ita Panormitanus in illud Cap. Vide Couarr. in Epitome 4. cap. 8. §. 2. num. 1. & sequentibus.

Ad Secundum: Respondeo, Suam Sanctitatem non posse istos legitimare ad successionem hereditariam; neque ad officia secularia (nisi sint subditi in temporalibus) sed tantum ad spiritualia, nempe ad Ordines, beneficia & dignitates; excepto eo casu, quo causa boni communis potestas Pontificis se extendit indirectè ad exercendam iurisdictionem in alieno regno. Vt apertè colligitur ex Cap. Per venerabilem, qui filij sint legitimi. Ratio est, quia legitimatio subditorum ad temporalia, pertinet ad supremum Principem ipsorum in temporalibus. Vide Couarruiam supra cap. 8. §. 8. nu. 47. vbi id expressè docet, estque communis opinio, quæ seruatur in praxi; vt testatur Panorm. in Cap. Per venerabilem, nu. 22. Quamuis non sit improbabile si solum agatur de successione in bona illius Clerici, Pontificè posse legitimare; eò quòd bona Clericorum exempta sint à iurisdictione Principis secularis. Contrarium tamen est verius, vt idem Couarr. ostendit num. 48. quia iurisdicatio non est exercenda in Clericum, sed in Laicum, qui est subditus Principi seculari.

Sentio igitur nullum esse remediū, nisi vt petat legitimatiōem à Principe suo, qui quo ad ciuile iurisdictionem alteri non subest.

Addo, Si hæc in Belgio recepta esset Bulla Pij V. qua statuit vt Ecclesiasticorum bona ad filios eorum ex sacrilegio natos non perueniant, opus fore duplici dispensatione, vt possint parenti Clerico succedere; Pontificis quidem, ratione illius Bullæ; Principis secularis, ratione habitualis ad succedendum absolūtè.

CASVS

CASVS III.

Dispensatio illegitimi ad Ordines.

Quidam Illegitimus ex Sacerdote & solam accepit tonsuram absque dispensatione: deinde ab Illustrissimo Nuntio petit dispensari ad Ordines omnes & beneficia etiam Curata: & in supplicatione narrasse per inadvertentiam defectum natalium coram Episcopo subicuisse, quod falsum erat.

QVÆRITVR, An dispensatio obteuta non censetur subreptitia?

R Espondeo non censeri subreptitiam illam dispensationem.

9 Dispensatio censetur bona.

Primò, Quia dispensatio Illustrissimi Nuntij non nititur illa inadvertentia, sed meritis, & bona vita, ac doctrina supplicantis, ut expressè habetur in instrumento dispensationis, ait enim: Meritorum tuorum intuitu specialem tibi gratiam facere volentes &c. Vnde nec addit clausulam (si ita est) sed absolute dispensat.

Secundò, Quia expressio falsi, & omissio veri, non vitiat dispensationem, quando aliàs aequè bene erat concedenda, ut communiter Doctores tradunt: Quia tunc error non est causa dispensationis, sed libera voluntas dispensantis. Atqui non est credibile Illustrissimum Nuntium fuisse recufaturum dispensationem etiam sciuisset eum fraudulentè defectum suum non aperuisse Episcopo: ergo.

Illegitimus potest accipere primam tonsuram.

Tertiò, Quia illegitimus nullo iure expressè prohibetur accipere primam tonsuram, sed solù Ordines. Nomine autem Ordinum & ordinationis non continetur prima tonsura secundùm D. Thomam, & communem Theologorum sententiam: ergo non fuit gravis culpa in accipienda tonsura, qua mereret denegari dispensationem. Solùm prohibentur, illegitimi accipere tonsuram ex consequenti, quatenus prohibentur accipere Ordines: & quatenus tonsura est preparatio & dispositio ad Ordines.

Illegitimitatis dispensatio ad Religionem.

CASVS IV.

Titius Religiosus dimissus est ob impedimentum sibi illegitimi cum haberet dispensationem Illustrissimi Nuntij, sed per imperitiam & errorem impedimento non satis expresso.

QVÆRITVR Primò, An egeat noua dispensatione ad celebrandum?

QVÆRITVR Secundò, An possit vti officio sui Ordinis, & An reneatur ad alia peculiaria choro?

QVÆRITVR Tertiò, An possit matri succedere?

QVÆRITVR Quartò, An possit repetere 500. florenos, quos monasterio dedit?

10 Non eget dispensatione ad celebrandum saltem in foro conscientie.

A D Primum: Respondeo, Ex eo quòd Titius sit dimissus ab Ordine sine sua culpa, non eget dispensatione ad celebrandum: Sufficit enim ea dispensatio per quam poterat celebrare in Ordine. Et quamuis in rigore Iuris, & in foro externo illa dispensatio Illustrissimi Nuntij pateretur difficultatem; tamen in foro conscientie, & ex

æquitate est admittenda: quia constat Nuntium voluisse tollere omne impedimentum tibi illegitimi, tam ad Ordines, quàm ad beneficia, ut suppono ex casu proposito: & ita de factò censeri debet ablatum: etiam si per imperitiam & errorem impedimentum non fuerit satis expressum; præsertim concurrentibus tot circumstantijs. Vnde in foro conscientie non est opus noua dispensatione: nisi forte ex illa dimissione rex esset patefacta; & oriretur scandalum apud aliquos qui viderent eum celebrare.

Ad Secundum: Respondeo, Cum Titius sit verè Religiosus, & validè professus, potest vti officio approbato sui Ordinis: cumque sit eiectus ab Ordine, non tenetur ad alia peculiaria choro, ut ad officium defunctorum & anniuersaria, quæ in choro celebrari solent.

11 Potest vti officio Ordinarius.

Addo Titium non videri iuste eiectum: tum, quia illa dispensatio sufficiens erat saltem in foro conscientie ad maiores Ordines; tum maxime, quia monasterium seu Conuentus illum tot annis retinuit, & honorauit varijs officijs; etiam postquam innotescere ei cepit eius impedimentum; & ita visus fuit ei hoc condonare; & eum de nouo implicite admittere. Si volebat eum dimittere, debebat id facere statim re cognita, ut multis Iuribus & exemplis ostendi potest.

Non censetur iuste eiectus.

Ad Tertium: Respondeo, Etli probabile sit illegitimum talem posse matri succedere, tamen Titius cum sit Religiosus, non potest ei ab intestato suo nomine succedere: Si tamen ab amicis aliquid possit gratis obtinere, non tenetur Conuentum, à quo expulsus est, certiorè reddere. Quia tamen Ius successionis quod ipse habebat, per professionem in Conuentum translatum est, posset ipse petita venia à conuentu, nomine Conuentus exigere suam portionem, & eà viuere; reseruato eo quod superesset post mortem pro Conuentu.

12 Non potest succedere, quia Religiosus.

Ad Quartum: Respondeo, Cum Titius non fuerit legitime eiectus à Conuentu, potest exigere & repetere illos 500. florenos quos Conuentui dedit; & Conuentus tenetur illos restituere.

13 Tenetur conuentus restituere acceptum.

INDVLGENTIA ET IVBILÆVM.

CASVS I.

Quantas qualesque Indulgentias possit dare Archiepiscopus?

Indulgentia Archiepiscopalis.

D Ico Primò, Archiepiscopus potest dare Indulgentias 80. dierum. Ita Henricus lib. de Indulgentijs c. 32. Ratio esse potest, quia Episcopis conceduntur à Concilio 40. dies: æquum ergo est ut Archiepiscopo duplum concedatur.

Dico Secundò, Potest dare Indulgentias perpetuas, id est, singulis annis recurrentes. Ita Paludanus dist. 20. quæst. 4. & alij. Ratio est, quia nusquam id ei prohibetur in Iure. Per se autem potest in sua diocesi, quod Papa in tota Ecclesia, nisi Iure limitetur, ut docent Sotus & alij.

Dico Tertio, Potest dare Indulgentias pro eodem opere sæpius repetito, præsertim diuersis diebus. Ratio est, quia nusquam prohibetur.

R iij

CASVS